

Szakedolgozat kivonat (absztrakt)

Dolgozat címe: „Kevesebb műanyag – zárt körforgás” koncepció bemutatása a Lidl Magyarország Kereskedelmi Bt. REset Plastic stratégiáján keresztül

Készítette: **Rajki Edit**

Szak: Hulladékkezelési- és hasznosítási szakmérnök szakirányú továbbképzési szak

Tanszék: Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Gazdaságtan Tanszék

Belső témavezető: Sepp Viktor, CSR Consultant, Lidl Magyarország Kereskedelmi Bt.

Külső témavezető: Dr. Kovács Attila Zsolt, adjunktus

Idén töltöm tizenegyedik évemet Magyarország FMCG szektorának piacvezető élelmiszer kereskedelmi vállalatánál, a Lidl Magyarország Kereskedelmi Bt.-nél élelmiszermérnökként. A beszállítói auditok, tanúsítványok (*Auditierung und Zertifikationen*), valamint az érzékszervi bírálatok (*Sensorik Expertenverkostungen*) területekért vagyok felelős a kezdetek óta. Az itt eltöltött tizenegy év alatt hatalmas változást tapasztaltam, mind a kereskedelemben, mind a fogyasztók táplálkozását illetően, akik sokkal tudatosabbak lettek, s ez hatással van a gyártókra, beszállítókra és természetesen ránk is. Ezekre a változásokra reagálnunk kell. Profitorientált működésünk mellett kiemelt hangsúlyt fektetünk a társadalmi felelősségvállalás kérdésre, mely CSR stratégiánkban nyilvánul meg. A „Jó a Bolygónak”, „Jó az Embernek” és „Jó Önnek” hármas pillér további alterületek foglal magában. Ilyenek az emberi jogok, munkaügyi és foglalkoztatási kérdések (képzések, nemek közti egyenlőség, munkavállalók egészsége és jóléte), a környezetvédelmi kérdések (biodiverzitás, éghajlatváltozás, klímavédelem, erőforrás-gazdálkodás, életciklus-értékelés, szennyezés-, és hulladékképződés megelőzése), a korrupció elleni védelem, etikus működés és a fogyasztók védelme. Kiemelten foglalkoztam a tanúsításokkal, mely a kritikus nyersanyagokra, a fenntartható forrásból származó alapanyagokra és az élelmiszerbiztonsági rendszerekre vonatkoznak. Kockázatértékeléssel meghatároztuk kritikus és felügyelni kívánt nyersanyagaikat, melyek felhasználását tanúsításhoz kötjük. Ezek védjegy formájában jelennek meg a csomagolásokon. Ilyenek a *Fair Trade (méltányos kereskedelem)*, *Bio (vegyszermentes termékek)*, a *RFA (Trópusi esőerdők megőrzése)*, *RSPO (Fenntartható Pálmaolaj Keresasztal)*, *FSC (Fenntartható*

erdőgazdálkodás), MSC/ASC (Fenntartható halászat/ Akvakultúra). A tanúsított anyagok használata nem csak az élelmiszer alapanyagokra vonatkozóan elvárás, hanem a papír és a textil termékekre is. Gyapot esetében a *GOTS (Global Organic Textile Standard – Globális Organikus Textil Szabvány)* tanúsítást várjuk el, illetve a *CmiA (Cotton made in Africa)* kezdeményezéshez is csatlakoztunk, mely a pamut fenntartható forrásból történő beszerzését igazolja. Élelmiszerbiztonsággal kapcsolatos Nemzetközi Élelmiszer Szabványok közül az *IFS Food (International Featured Standards)* és *BRC (British Retail Consortium)* meglétéhez kötjük a beszállítói kört. Ezzel egységes minősítési rendszert alkalmazva minden beszállítónkra azonos követelményrendszer vonatkozik. Zöldség-gyümölcs beszállítóink felé *G G.A.P. (Global Gap – Chain of Custody)* tanúsítás megszerzését írjuk elő, ahol az élelmiszerbiztonsági előírások mellett a jó mezőgazdasági gyakorlatra is hangsúlyt fektetünk. Logók és védjegyek tekintetében igyekszünk fogyasztóinkat érzékenyíteni a tudatosabb vásárlás felé. Foglalkoztam az ökológiai lábnyomunkkal, az élelmiszerpazarlás csökkentésének lehetőségeivel, de a legnagyobb terület, amit vizsgáltam, az a csomagolóanyagok zárt körforgásban tartásának lehetősége. Cél, hogy ne hulladékként, hanem nyersanyagként tekintsünk a csomagolóanyagokra. Ezek felhasználása a termékek jelentős részénél elengedhetetlen, hiszen az információ átadás és edukációs célja mellett alapvető rendeltetése az élelmiszerbiztonság fenntartása és a termék érzékszervi tulajdonságának megőrzése a minőségmegőrzési-, fogyaszthatósági idő végéig. Széles termék szortimentünkől adódóan sok eltérő fajtájú és típusú csomagolóanyag található üzleteinkben és raktárainkban. *Food* (élelmiszer), *Nearfood* (háztartási, vegyi, kozmetikum) és *Nonfood* (textil, gépek, berendezések) termékeink értékesítésével csomagolóanyagok széles spektrumát juttatjuk ki a környezetbe, melyek a gyártástól a forgalmazáson át a fogyasztóhoz kerülve a teljes értéklánc végén hulladékká válik. A bolti és raktári hulladékkezelésre kiemelt figyelmet fordítunk. Célunk a minél több és tisztább frakciók kinyerése, a további célzott felhasználás elősegítésének érdekében. Jelenleg 31 különböző frakciónk van. Szigorú bolti és raktári utasítások alapján szelektáljuk hulladékainkat, melyben nem csak a fólia, papír, műanyag, fém, bádog, üveg szerepelnek, hanem a raklap, a bálázó pánt és a munkaruha is. A hulladékgazdálkodási piramis első szintjén a hulladék keletkezésének megelőzése áll, melynek különböző intézkedésekkel teszünk eleget. Amennyiben a csomagolóanyag használata elengedhetetlen, úgy annak mennyiségét csökkentjük, minimalizáljuk. Erre építettük fel a Lidl *REset Plastic* programját, mely dolgozatom fő témáját adta. Azt mutatom be, hogy milyen intézkedéseket hajtottunk végre a műanyagok csökkenésének érdekében. Ez nem csak a csomagolóanyagok vonatkozásában volt releváns, hiszen az egyszerűhasználatos műanyag termékeket elhagytuk (műanyag evőeszközök,

tányérok, poharak, fültisztító pálcák, zacskók, szívószálak). Ahol lehetőség volt rá, elhagytuk a gyümölcs és zöldség termékek esetében a darabonkénti vagy pár darabos egység csomagolást és áttértünk az ömlesztett (*lédig*) értékesítésre. Szintén ennél a termékcsaládnál a kartonbéléző köztes műanyag soroló lapok helyett papírra váltottunk. Megvizsgáltam a forgalmazott termékeink csomagolásának optimalizálási lehetőségeit. A legtöbb beavatkozási lehetőséget a műanyagok esetében találtam, hiszen a szortimentünk legnagyobb részét ezek az anyagok képviselik. Megvizsgáltam az alapanyagokat, bevonatot, címkét, záróelemeket, nyomdai lehetőségeket. Legtöbb esetben a csomagolóanyagok kialakításával, vastagságának csökkentésével, optimális felület/térfogat arány kialakításával, szájkiképzés csökkentésével és a felesleges komponensek mellőzésével tudunk optimalizálni. A műanyagok esetében a „*felelősséggel csomagolva*” logó használatát azokra a csomagolóanyagokra tesszük rá, ahol a csomagolás legalább 30%-ban újrahasznosított anyagot tartalmaz, vagy legalább 80%-ban újrahasznosítható, illetve az előd csomagolóanyaghoz képest 10% csomagolóanyagot takarítottunk meg, illetve legalább 30%-ban tartalmaz alternatív alapanyagot a csomagolóanyag (pl. szilfiumpapír). Új technológiák alkalmazásával is érdemes foglalkozni, mint a nyomtatás helyetti fröccsöntés vagy ragasztó helyett alternatív anyagok használata (tallolaj). Az élelmiszerpazarlás is jelen van életünkben. Az élelmiszeripar diverzifikációjából adódóan a világ egyik felén túlsúlyosak az emberek, máshol éheznek. Mi már az élelmiszer tervezésénél igyekszünk a pazarlás nélküli szemléletet erősíteni. Arra ösztönözzük gyártóinkat, hogy már a gyártás tervezésénél gondolkodjanak fenntartható módon. Ilyen pazarlást elkerülő intézkedésünk a nap végén megmaradó pékárukból képzett egységcsomag kedvezményes vásárlási lehetősége, illetve a formahibás zöldség-, és gyümölcs termékekből előre készített csomag kedvezményes áron történő értékesítése.

Cégünk idén éppen húsz éve tette be lábát a hazai piacra, mára kétszáz üzlettel és négy nagy logisztikai központtal rendelkezünk. Jelenleg folyik az ötödik leendő raktárunk területének keresése. Jelentős logisztikai tevékenységet végzünk, ezért ezen a területen is fontos volt a fenntartható működés és a környezet kímélése. Nagy lépést tettünk és beszereztük első LNG hajtású kamionunkat, ezzel hozzájárulva az ökológiai lábnyomunk csökkentéséhez.